

HUFIEC PRUSZKÓW

IM. ANDRZEJA ROMOCKIEGO „MORRO”

Kilka słów wstępu, czyli co musi znaleźć się w planie pracy gromady zuchowej?

Plan pracy jest dokumentem który ma służyć nie tylko drużynowemu, ale także namiestnikom, komendzie hufca, dyrektorowi szkoły w której gromada działa, a czasem także rodzicom zuchów (którym plan pracy możemy w skrócie omówić na zebraniu).

Dla drużynowego plan pracy jest zbiorem pomysłów na pracę gromady. Analizując problemy i osiągnięcia gromady, jej słabe i mocne strony możemy postawić sobie sensowne cele, odpowiadające potrzebom gromady. Tak więc gdy stwierdzimy że nasz główny problem to mało rozwinięta obrzędowość z którą zuchy się nie identyfikują możemy postawić sobie za cel rozwinięcie obrzędowości. Gdy mamy już cele należy zastanowić się jak będziemy do nich dążyć. Stawiamy sobie więc konkretne zadania do zrealizowania. W przypadku powyższego przykładu może być to m.in. Zbiórki Pierwszego Miesiąca wprowadzające nie tylko w Prawo Zucha ale także obrzędowość gromady, wypracowanie z zuchami nazw i okrzyków szóstek, stworzenie z zuchami nowych materialnych elementów obrzędowości które będą wykorzystywane na każdej zbiórce np. listy spraw, obrzędowej skarbonki na składki czy tablicy sprawdzania obecności. Gdy już mamy zadania pozostaje tylko zastanowienie się kiedy je zrealizujemy i wpisanie ich w harmonogram.

Namiestnikowi i komendzie hufca plan służy jako jeden ze sposobów czerpania informacji o gromadzie. Dzięki aktualnym danym możemy się z Wami łatwiej

skontaktować, dzięki analizie problemów i osiągnięć szukać pola na którym możemy Wam pomóc.

Dobrze aby w planie pracy który oddajecie znalazły się wymienione poniżej elementy:

1. Tytuł
2. Dane gromady
3. Charakterystyka kadry
4. Charakterystyka gromady
5. Cele i zamierzenia
6. Harmonogram

Materiał ten ma być pomysłem jak w prosty i przejrzysty sposób napisać plan pracy. Bardzo ważne jest opisanie stosowania Harcerskiego Systemu Wychowawczego w pracy gromady. Znacząco pomoże mi to w analizie nad czym nasze gromady powinny pracować, a co za tym idzie tworzenie ciekawych, rozwijających zbiorów namiestnictwa, oraz wyszukiwanie odpowiednich dla Was i Waszych gromad propozycji.

Zanim zaczniesz pisać plan pracy warto przypomnieć sobie pewne szczegóły związane z pracą w gromadzie.

ZUCHY to dzieci w wieku 6-10 lat

Opis metodyki zuchowej

Wstęp

Zuchy charakteryzują się tym, że na zbiórkach bawią się w kogoś lub w coś. Zabawa ta realizowana jest zespołowo poprzez zdobywanie sprawności oraz podczas zbiorów pojedynczych gromady. Animatorem zabawy jest drużynowy.

- **Prawo i Obietnica Zucha**

Prawo i Obietnica Zucha to fundament pracy instruktora z zuchami. To z nich wynikają cele wychowawcze. Prawo Zucha jest dla niego drogowskazem, którego się trzyma. Szczególnym okresem, w pracy gromady, zapoznawania zucha z

Prawem i Obietnicą, są zbiórki “pierwszego miesiąca” (które zwykle trwają dłużej niż miesiąc). Na kolejnych zbiórkach wprowadzamy, niekoniecznie po kolei poszczególne pkt. Prawa Zucha, wykorzystując do tego np.: sprawności zespołowe, obrzędowość gromady, zbiórki. Musimy jednak pamiętać, że każdy zuch pojmuje Prawo po swojemu, sam odpowiada sobie na pytanie co znaczy być dzielnym, mówić prawdę, pamiętać o obowiązkach, kochać Boga i Polskę. Każde dziecko może wymagać innego tłumaczenia, ale to już zadanie nas drużynowych aby tak dopasować treści aby były one zrozumiałe dla naszych zuchów.

Należy jednak pamiętać, że obietnice zuchy składają najpóźniej po 3 miesiącach.

- **System małych grup**

System małych grup realizowany jest przez podział na szóstki, wykorzystywany przy organizowaniu zabawy. Szóstki realizują powierzone im zadania w trakcie zbiórki gromady. Mają swoją nazwę, jakiś znaczek który wyróżnia je od innych w gromadzie. Dowódcem w szóstce jest szóstkowy - wybrany przez zuchy.

- **Uczenie w działaniu**

Charakterystyczną formą aktywności zuchowej jest zabawa w kogoś lub w coś. Zuchowa zabawa w naturalny sposób kształtuje charakter dziecka i rozwija jego umiejętności.

- **Stale doskonalony i pobudzający do rozwoju program**

Program pracy gromady powinien odpowiadać na specyficzną dla tego wieku ciekawość otaczającego świata oraz krótką koncentracją na jednym temacie.

Program pracy gromady uwzględnia przede wszystkim:

- potrzeby zuchów,
- programy sprawności zespołowych i indywidualnych,
- zadania gwiazdek zuchowych.

Program jest tworzony przez drużynowego i przybocznych, którzy są również odpowiedzialni za jego realizację.

Instrumenty metodyczne

- **Gwiazdki zuchowe**

Zuchy realizują zadania gwiazdki na zbiórkach, w domu i w szkole. Drużyny wraz

z przybocznymi motywują i wspierają zucha w wykonywaniu zadań, nadzorują ich realizację, przy aktywnym wsparciu rodziców. Dla zapewnienia pełnego rozwoju stosowany jest system trzech gwiazdek:

I gwiazdka - zuch ochoczy,

II gwiazdka - zuch sprawny,

III gwiazdka - zuch gospodarny.

- **Sprawności indywidualne -**

Zdobywane indywidualnie wspierają rozwój zucha

w zakresie samodzielnego podejmowania działań w określonej, wybranej przez

niego dziedzinie. Zadania realizowane są na zbiórce i poza nią. Zdobywanie sprawności indywidualnych jest koordynowane przez drużynowego lub przybocznego.

- **Sprawności zespołowe**

Realizowane są przez całą gromadę jednocześnie w trakcie cyklu kilku zbiórek. Sprawności te uczą współpracy w grupie rówieśniczej i umożliwiają poznanie przez zuchę otaczającego świata.

Działanie gromady

- **Zorganizowanie do działania**

Gromada pracuje całością w formie systematycznych zbiórek. Szóstki nie organizują samodzielnych zbiórek, podział na szóstki funkcjonuje jedynie podczas zbiórki gromady. Charakterystycznym elementem zbiórek gromady jest krąg rady. Tu zapadają decyzje dotyczące życia gromady, rozstrzygane są wszelkie sytuacje konfliktowe. Każde dziecko ma wówczas prawo głosu.

- **Rola drużynowego**

Drużynowy jest wodzem w zabawie, inspiruje ją, koordynuje jej przebieg, ale też aktywnie w niej uczestniczy.

Drużynowy dba o rozwój przybocznych i wychowuje następcę.

- **Charakterystyczne formy pracy**

W pracy gromady rozróżnia się następujące rodzaje zbiórek: normalne, kominek, turniej, wycieczka.

Podstawowymi formami pracy w gromadzie zuchowej są: zabawa tematyczna, zwiad zuchowy, gawęda, piosenka i płaś, zuchowe zwyczaje, obrzędy i tajemnice, majsterka, zuchowy teatr, pożyteczne prace, gry i ćwiczenia.

Formą letniej działalności gromady jest kolonia zuchowa. Kolonię przygotowuje drużynowy wraz z przybocznymi. Zuchy nie włączają się w organizację kolonii.

Nasz plan pracy

1. Tytuł

Tytuł planu pracy to swego rodzaju wizytówka. Możemy zrobić osobną stronę tytułową na której umieścimy oprócz obowiązkowych elementów czyli rodzaju dokumentu (plan pracy), nazwy gromady i określenia czasu na jaki jest on przeznaczony (np. na rok 2009/10) znajdzie się motto, zdjęcie gromady lub jej symbol.

Dane gromady:

- Pełna nazwa gromady

- szkoła przy której działa i jej adres
- termin i miejsce zbiórek
- adres email, adres strony www

2. Charakterystyka kadry

Drużynowy

W planie pracy powinno znaleźć się jak najwięcej informacji o kadrze, przede wszystkim o drużynowym.

Dane które trzeba podać w planie pracy:

1. imię, nazwisko,
2. stopień instruktorski i harcerski,
3. wiek,
4. zawód uczeń/ student/pracownik; miejsce nauki/pracy,
5. ukończone kursy, posiadane uprawnienia i odznaki,
6. otwarte próby
7. kontakt- adres, email, telefon

Przyboczni i Funkcyjni

W zasadzie powinno się ich dane przedstawić w podobny sposób jak drużynowego. Ważne jest podanie do nich kontaktu, bo łatwiej będzie nam przekazywać im informacje np. o zbiórkach namiestnictwa. Gdy kadry jest więcej czasem istnieje ścisły podział obowiązków. W takim przypadku warto go zamieścić jako jeden z punktów charakterystyki kadry. Charakteryzując kadrę można dodać wiele ciekawych informacji jak np. zainteresowania, życiowe motto, zdjęcie.

3. Charakterystyka gromady

3.1. Obrzędowość

Obrzędowość gromady to bardzo ważną sprawą. Zuchowe znaki, zwyczaje, obrzędy i tajemnice są jedna z podstawowych form pracy z zuchami. Oprócz ogólnozwiązkowego munduru czy musztry (które też można opisać bo w końcu każda gromada ma inne barwy, a musztra jest w różny sposób wykorzystywana) każda gromada powinna posiadać rozbudowaną obrzędowość. Jest to coś co wyróżnia gromadę spośród innych, spaja ją i pozwala czuć się wyjątkową. Poza tym poszczególne elementy obrzędowości, oprócz spajania w całość wszystkiego co robią zuchy, mają swoje funkcje organizacyjne i wychowawcze. Może warto spróbować ją rozwinąć, a jeśli funkcjonuje tylko jej nie opisujemy, opisać w planie pracy.

3.2. Historia gromady

Warto podkreślić sposób w jaki gromada powstała, podać poprzednich drużynowych, tradycje z której obecnie gromada czerpie.

3.3. Ciąg wychowawczy

Bardzo ważnym pytaniem jest co dzieje się z zuchami, które skończą 3 klasę. Powinny one zostać harcerzami. Czy zostają? I Gdzie? Jeśli jeszcze nie przekazywaliśmy zuchów warto zastanowić się gdzie będziemy je przekazywali i jak wygląda nasza współpraca z tą drużyną.

W tym punkcie powinniście odpowiedzieć na pytania:

1. Czy gromada działa w szczepie?
2. Gdzie przekazywane są zuchy?- do jakiej drużyny/ drużyn?
3. Jak wygląda współpraca z tą drużyną? Czy organizujecie uroczyste przekazanie? Czy macie wspólne zbiórki? Jak zuchy przygotowują się do przejścia do drużyny harcerskiej (zadania gwiazdek, zadania między zbiórkowe, odwiedzanie zbiórek drużyny)?

3.4. Stosowanie Harcerskiego Systemu Wychowawczego w pracy gromady Czy korzystamy z instrumentów metodycznych przeznaczonych dla zuchów?

Czy zuchy zdobywają gwiazdki i jak to się odbywa? Czy przechodzą próby, symboliczne próby, czy też może dostają je „za staż”? Czy praca gromady uwzględnia wymagania gwiazdek?

Jak zuchy zdobywają sprawności? O ile ze sprawnościami zespołowymi realizowanymi podczas cykli sprawnościowych nie ma większego problemu, o tyle pojawiają się problemy ze sprawnościami indywidualnymi? Czy zuchy zdobywają je? Czy robią to dzięki kartom sprawności? Czy rzeczywiście zadania są tworzone z myślą o konkretnych dzieciach? Czy zuchy zdobywają je podczas tzw. kiermaszu sprawności? Czy podczas zbiórek jest czas na rozpisanie prób oraz zaprezentowanie wykonanych zadań? Czy zuchy zdobywają sprawności związane ze swoimi zainteresowaniami i sytuacją? Czy zuchy poszerzają wiedzę z cykli sprawnościowych realizując pokrewne sprawności indywidualne

Czy w gromadzie funkcjonują wszystkie elementy metody harcerskiej?

Prawo i obietnica

Jak pracuje się z Prawem Zucha i Obietnicą Zuchową? Kiedy zuchy składają obietnicę? Czy co roku są Zbiórki Pierwszego Miesiąca? Z czym są związane- obrzędowością gromady, cyklem sprawnościowym? Jak pracuje się z Prawem przez cały rok?

Uczenie przez działanie

Głównie jest to zabawa. Tak więc pytajmy się siebie samych: czy zuchy bawią się w coś lub w kogoś? Czy częsta forma pracy jest zabawa tematyczna? Jakie są częste formy pracy, dzięki którym Wasze Zuchy uczą się przez działanie? Czy i jak działa Krąg Rady?

System małych grup

Czy funkcjonują szóstki? Czy mają szóstkowych? Czy prowadzicie rywalizacje między szóstkami? Jak dzielicie zuchy w szóstki? Jeśli nie istnieją szóstki to w jaki sposób realizujecie system małych grup (np. gromada jest bardzo mała i sama jest małą grupą, do konkretnych zabaw dzielicie dzieci na tymczasowe grupy)? Warto zastanowić się nad strukturą gromady. Jaka jest struktura wieku i płci, oraz zaawansowania zuchowego (ile dzieci ma Znaczek Zucha, gwiazdki)?

Twórczy i stale doskonalony program

Czy planując pracę uwzględniacie: ciekawość świata, zainteresowania zuchów, programy sprawności, zadania gwiazdek? Czy korzystacie z propozycji programowych? Czy tworzycie własne sprawności? Skąd czerpicie inspirację?

3.5. Analiza

Są różne sposoby analizowania stacji gromady. Możemy po prostu wypisać osiągnięcia naszej gromady. Poza tym ważne jest wypisanie problemów wychowawczych i organizacyjnych. Można także zastosować inną analizę np. analizę SWOT.

Analiza osiągnięć i problemów

Osiągnięcia gromady

Osiągnięcia obiektywne - wygrane w zawodach, zlotach, konkursach i subiektywne - to wszystko co jest traktowane jako pozytywną zmianą.

Np.

- zajęcie III miejsca na festiwalu,
- nauczenie zuchów 10 piosenek,
- wszystkie zuchy zdobyły co najmniej 3 sprawności indywidualne

Problemy w gromadzie

Trudności organizacyjne, wychowawcze, w kontaktach z rodzicami, gronem pedagogicznym i inne .

Np.

- gromada ma bardzo słabo rozwiniętą obrzędowość,
- zuchy nie szanują munduru,
- słaby kontakt z rodzicami zuchów,
- konflikt z p. woźną.

Analiza SWOT

Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanej informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S** (Strengths) - **mocne strony**: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę
- **W** (Weaknesses) - **słabe strony**: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę
- **O** (Opportunities) - **szanse**: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany,
- **T** (Threats) - **zagrożenia**: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Pozytywne Negatywne

Wewnętrzne Mocne Strony

Np.

- zuchy są w podobnym wieku (8-9 lat)
- przeszkolony, doświadczony drużynowy

Słabe Strony

Np.

- zuchy nie zdobywają sprawności indywidualnych
- gromada nie ma przybocznych

Zewnętrzne Szanse

Np.

- kurs przybocznych w którym będą uczestniczyli harcerze starsi z naszego szczepu
- szkolny festyn podczas którego możemy się zaprezentować

Zagrożenia

Np.

- klub sportowy który organizuje treningi w czasie naszych zbiórek
- rozwiązanie gromady spowodowane brakiem młodszych dzieci w gromadzie i przekazaniem starszych do drużyny harcerskiej

4. CELE

Możecie oczywiście wykonać tę część w innej formie. Nie może zabraknąć celów w planie pracy. To co umieścicie w zadaniach powinno znaleźć się też w harmonogramie.

Cele (np. poznanie, kształtowanie, poszerzenie wiedzy, rozwinięcie umiejętności, zapoznanie itd)

Zamierzenia (zuch będzie:- umiał, potrafił, zastanawiał się, znał itd.)

Zadania- sposób realizacji (konkretne cykle sprawnościowe, zbiórki, instrumenty, które będą służyły realizacji celów i zamierzeń)

Np. Kształtowanie postaw patriotycznych u zuchów

Np. Zuch będzie:

- potrafił zaśpiewać Hymn Polski i odpowiednio się przy nim zachować
- znał legendę o Lechu Czechu i Rusie
- umiał wskazać 5 polskich miast które odwiedził

Przykładowy szablon harmonogramu zbiórek

Data	Temat	Cel	Forma realizacji	Odpowiedzialny	Instrumenty metodyczne	Uwagi
09.09.2013	„Witamy na zbiórce”	-Zapoznanie zuchów ze zwyczajami panującymi w gromadzie. - Zachęcenie do dalszego uczęszczania na zbiórki.		Dh.		Bardzo ważna zbiórka!
09.09.2013	„Witamy na zbiórce”			Dh.		Bardzo ważna zbiórka!
09.09.2013	„Witamy na zbiórce”			Dh.		Bardzo ważna zbiórka!

